

Törpiké családi napközi

*„A gyermek a miénk is, az enyém,
a tiéd, mindannyiunké.”*

Szeged, 2009. június

Készítette: Oláhné Harkai Éva

Névválasztás:

Volt egyszer egy törptanya, ott élt törpapa, törpmama és 3 törpicur. Törpzsivajtól volt hangos a ház évekig keresztül. Am egyszer csak törpmama azt vette észre, nagy a csend delente, el is szomorodott. Am hirtelen hallja, kinn az utcán nagy a zaj, törpanyukák szaladgálnak törpikékkkel, vajon hova tegyék, míg dolgoznak? Törpmamának törpisztikus ötlete lett, futott is az ajtóhoz, nagy betűkkel kiírta, **Törpiké családi napközi**. Híre is ment a törpvilágban, jöttek is a törpicurok, Okoska, Ügyi, Tréfi, Lusti és persze Dulifuli is. Innentől kezdve újra törpnevetéstől zengett a ház és törpmama esténként úgy törpösen fáradtan és mégis mosolyogva hajtotta álomra fejét.

/Törpapa természetesen segítette a törptanyát – a hivatalos előírásoknak megfelelően – ahol kellett átalakítani, berendezni./

Eszköz-, játék- és bútorkészlet megtervezése

Az életben sok fontos és annál is több szép dolog van, számomra mégis a gyermekek állnak az első helyen. Miután 3 gyermekem már elszakadt tőlem, úgy érzem, hogy tapasztalatomat, és szeretetemet át kell adnom olyan törpöknek, akiknek az anyukájuk ezt nem adhatja meg nekik. Az sem utolsó szempont, hogy leendő unokáimmal munkaidőben is együtt lehessenek, így segítve a lányaimnak.

Legkedvesebb emlékeim, mikor első lépéseiket megtették a gyermekeim, és nincs is örömtelibb mikor az első kanál főzelék a szájba talál, vagy a furcsa kis hangok közül előbukkan egy sokat énekelt versike halovány mása. Ezért én a bölcsis korosztályt választom, addig egyengetem útjukat, míg oviba nem mennek. Szerencsés vagyok, mert van egy házunk, ahol mindezt meg is valósíthatom. Van egy hátsó kert is, ahol szabadon futkározhatnak, játszhatnak, a teraszon pedig jó időben akár alhatnak is.

Volt egyszer egy kis törpe

*Volt egyszer egy kis törpe
tükrör volt a kezébe
belenézett a tükörbe
látta, hogy az orra görbe.*

*Mérges lett a kis törpe
forogni kezdett körbe
beleesett a gödörbe
görbe orrát betörte.*

Játéktér kialakítása

külső- belső környezet kialakításának legfontosabb szempontja a gyerekek biztonsága. Minden bútornál, játéknál az, az elsődleges cél, hogy a kicsik balesetmentesen használhassák, könnyen tisztíthatóak és életkori sajátosságaiknak megfeleljenek.

„Hagyjuk a gyermeket önállóan cselekedni, és magát a maga módja szerint kifejezni.”

/M. Montessori/

Úgy gondolom, majdnem mindent meg kell engedni a gyerekeknek, ami önmagát és társait nem veszélyeztet. Csak így fog fejlődni és a játszáson keresztül a világot megismerni. Nekünk az a feladatunk, hogy a feltételeket megteremtsük. Mikor a játszósobát kialakítjuk, figyelembe kell venni a korcsoportok különböző helyigényét. A bútoroknak lehetőség szerint mozgathatóknak kell lenni, például egy kis asztalt lehet házikóként is használni, ha letakarjuk egy lepedővel. Ha masszívan áll, akár székekkel kombinálva mászókaként is funkcionálhat. Az álló polcokat rögzítsük a falhoz, mert előbb-utóbb bebújnak a polcra vagy felmásznak rá. A játékokat ne zsúfoljuk össze, minél szellősebben pakolunk, annál nagyobb az esély, hogy megtanulnak rendet csinálni, mert átlátják, minek hol a helye. Az apróbb játékokat érdemes kosarakba tenni. Jó, hogyha tudunk kis kuckókat kialakítani, ahol külön-külön is elbújhatnak. Van, mikor kicsit egyedül szeretnének olvasni, vagy csak a kis párnákra leheveredni. Az étkezőasztalok napközben az alkotások helyszínei is lehetnek, itt lehet rajzolni, gyurmázni, festegetni. Ha mód van rá, eleve ablak közelébe tesszük, így nem kell mesterséges fény a munkálatokhoz. A kisebbeknek az etetőszék itt is megnyugtatóbb, nem kell közben félni, hogy leesik a nagy munka közben. Amit nem akarunk, hogy a törpök kérés nélkül használjanak, célszerű falipolcra tenni. Ide rakjuk a számukra még veszélyes ollót, ragasztót. A szobát jó, ha szőnyeg fedi itt-ott, így leválaszthatjuk, pl. egy autós szőnyeg már magában felhívás: a fiúk jöjjenek, itt jó tologatni járgányukat. Egy kis tükör a falon nagy segítség önmaguk megismerésében. Hangulatos függöny az ablakon nem csak szépérzéküket fejleszti, altatásnál is hasznát vesszük. A kicsiket jó, ha kiságyba fektetjük, biztonságot ad nekik, a nagyobbak szivacson is alhatnak, saját kis jelükkel ellátott lepedőn, kis takaróval, és jó, ha mindenkinek van alvó állatkája. Ezeket természetesen utána külön kis zsákocskában tárolhatjuk és a szivacs sem foglalja a helyet. Kell is a hely, ők még nagyon sokat szaladgálnak, ugrálnak. Pont ezért nagy mozgásos játékoknak is kell helyet adnunk – csúszda, állatfigurás hinta, ugráló labda – ezek mind tág teret igényelnek, ne zsúfoljuk be a szobát. A radiátor elé feltétlen

kell tenni védőrácsot, az ajtók elé pedig kis rácsos ajtót. Semmiféleképp ne tudjanak egyedül kimenni a szobából, csak felnőtt felügyelettel akár a mosdóba, akár az udvarra. Jó, ha van egy felnőttnek való asztal is.

A fürdőszoba:

Szerencsések vagyunk, ha van lehetőség kis wc beépítésére, de ha nem, a szűkítő is jó megoldás a nagyobbaknak. A piciknek jó, ha van 2-3 bili, ezen ne kelljen összeveszni, úgyis pont egyszerre akar mindenki ráülni. A mosdóhoz, ha rendes méretű, kis fellépőt kell tenni, de olyat, ami négy lábon biztonságosan áll, csúszásmentes. Külön jellel ellátott törölközőket használjunk, így hamar megtanulják melyik az övék. A fogmosó poharat egy fentebbi polcra tegyük, nem kell vele játszani. Természetesen szakszerűen rögzítsük ezeket.

Ha itt van hely, ide is tehetjük a pelenkázó szekrényt. Bár szerintem a szobában jobb, mert nem hagyjuk magukra a többit, amíg valakit tisztába teszünk. A pelenkát, popsitörlőt, kenőcsöt ott célszerű tartani, ahol pelusozunk, így nem kell szaladgálni. Jó, ha a váltóruha is itt van, ha kell át lehet öltöztetni őket. A használt pelusokat zárt szemetesbe dobjuk és rendszeresen ürítsük. Szappan legyen a gyerekeknek és a felnőtteknek külön, legjobb a folyékony szappan, nem úszik tőle a fürdőszoba. Ha itt is van tükör, esetleg látják, hogy tiszta-e már az arcuk, jól áll-e a hajuk, mindez önállóságukat fejleszti.

A konyha:

A konyhabútor, ha zárt, ápol és takar, nem lepi a por a tiszta edényeket. Jó, ha van egy mosogatógép, időt takarít meg, amit

a gyerekekkel lehet tölteni. Olyan tányérokat és poharakat válasszunk, amit berakhatunk a gépbe. A felnőtteknek legyen külön készlet. A kanalak kicsik legyenek, hozzájuk igazodva, a kis villa legömbölyített végű legyen. Ha mi főzünk, a megszokott edényeken kívül jól jöhet egy kukta – szintén időt, energiát spórol nekünk és jobban meg is őrzi a vitaminokat. A tűzhelyet is célszerű védőrácccsal ellátni. A konyha padlózata és a falicsempe könnyen tisztántartható legyen. Éppúgy, mint a kétmedencés mosogató és pult, ahol előkészülünk a főzésre. Az ablakra feltétlen kerüljön szúnyogháló, de ne csak itt, az mindenhol praktikus. A kuka itt is zárható és könnyen fertőtleníthető legyen. Mikrosütőnek is hasznát vesszük, segít a melegítésben. Egy zsúrkocsival egyszerűbbé tehetjük az ételek bevitelét és a használt edények kihordását. A gyógyszereket és a tisztítószeret feltétlen zárható szekrényben tároljuk. Ivóvíz minőségű víz nemcsak a főzéshez szükséges, hanem tea mellett ivásra is.

Az előszoba:

Ide érkeznek a gyerekek és a szülők, jól kell gazdálkodni a hellyel, ne legyen dugó minden reggel. A gyerekeknek egy külön kis pad szükséges, ahol leülnek, és biztonságosan levehetik a cipőt, a kis fogasaikra, amik jellel vannak ellátva, felakaszthatják a kabátjukat. Itt rakják le a cipőt is, betolhatják a pad alá, kis zsákba letehetik a váltóruhát. A fogas fölé tehetünk üzenőtáblát, akár a gyerekek alkotásainak, akár a fontosabb üzeneteket is kiírhatjuk a szülőknek. Többször látják, kevésbé felejtik el. Idekint kell elhelyezni a tűzoltó készüléket is / soha ne legyen rá szükség/, a veszély esetén hívandó telefonszámokat, és akár a szülők telefonszámát is – ők is beszélhetnek egymással szükség esetén. A felnőtteknek is tehetünk egy fogast, ők is érezzék, hazajönnek ide, szeretettel látjuk őket is. A beszoktatásnál úgyszólván itt lesznek, legyen hova pakolniuk. Innen, ha nyílik egy lépcső az emeletre, feltétlen zárjuk le kis ajtóval, és itt is kell biztonsági dugót tenni a konnektorokba, nehogy belenyúljanak. A padló könnyen tisztítható legyen, a gyerekek lába alá pedig feltétlen tegyünk csúszásmentes szőnyeget.

A kert:

Azt hiszem, majd egész évben ez a legfontosabb hely a gyerekek számára. Persze csak akkor, ha nekik megfelelően alakítjuk ki. Ahhoz, hogy télen-nyáron tudjuk használni, különböző felületekkel kell ellátni. Jó, ha van betonos rész, eső után ide tudunk kijönni, itt lehet krétával rajzolni, motorozni. A füves részen jól lehet labdázni, szaladgálni, ugrabugrálni. Ide tegyük a hintát, bár még jobb, ha gumitéglával rakjuk ki az alját. Egy homokozó aranyat ér, persze mindennap locsolni kell, felásni, és használaton kívül letakarni, ne piszkoljon bele semmilyen állat. Évente célszerű kicserélni benne a homokot. Jó, ha csak annyira magas, hogy a gyerekek egyedül is ki és be tudjanak mászni. Ha tehetjük, nyári hónapokra, tegyünk ki egy kis pancsolót, ezt nagyon élvezik a kicsik. De soha ne hagyjuk őket magukra és csak annyi víz legyen benne, hogy ha el is esnek benne, az ne érjen orrukig. Tegyük szélvédett és napos

helyre, meg ne fázzanak vizesen. A kertben legyenek árnyékos helyek is, nem jó, ha egész nap égeti őket a nap. Minden esetben kenjük őket be. Kis bokrokat ültethetünk, jól lehet köztük bújócskázni, arra vigyázzunk, hogy ne legyenek mérgezőek és mi, felnőttek átlássunk felettük, így mindig szem előtt vannak, ők viszont azt hiszik, egyedül lehetnek kicsit.

Itt azt hiszem át is térek a játékigényre. A kert pont a nagy mozgásigényű játékok fellegvára. Lehet motorozni, biciklizni, babakocsit tologatni, ugrálólabdával mutatványokat véghezvinni.

Mindezek a játékok az egyensúlyérzéküket fejlesztik. Energiájukat ezzel tudják a legjobban levezetni. Imádnak hintázni, ha lehet kettő is legyen: a kisebbeknek egy olyan, amibe bele tudnak ülni, a nagyobbaknak elég, ha

ráülnek. Bármelyik játék, ha megsérül, el kell távolítani a gyerekek közeléből. A mászóka is nagyon jó, de csak ha megfelelően van rögzítve. Jó, ha minden gyereknek jut lábbal hajtható jármű, ne kelljen veszekedni. Ugyanez érvényes a homokozóvödörré és lapátra, remélhetőleg a formákon megosztoznak. A kicsik szeretnek mindent egybe pakolni, aztán kiöntik, és újra kezdik, lehet ez egy vödör vagy egy dömpfer. A fűben leteríthetünk egy plédet, és ha elfáradtak, leülhetnek és olvasgathatnak. Legjobb ide kintre a műanyag kis mesekönyv, mert könnyen takarítható. Babát is olyat vigyünk ki a kertbe, amit aztán ki tudunk mosni.

Játékkészlet:

Az, hogy mi a játék, viszonylagos – mindaz, amivel egy gyerek játszani kezd. Nem biztos, hogy a legdrágább elemes autóra van szükség, lehet, hogy a doboza sokkal vonzóbb még pakolni is, vagy ha nagyobb, akár el is lehet bújni benne. A gyermek fogja eldönteni, hogy az a tárgy, eszköz, vagy szerszám játékká válik-e a kezében. Bármilyen kiválthatja a gyermek érdeklődését és motiválhatja a mozgását, ezzel fokozatosan fejlesztve kreativitását. A gyerekek számára

egy játék akkor jó, ha azt be tudja építeni mindenkori játékába.

Azért bizonyos játékokra szükségük van. A csecsemőkorú gyerek jól elvan egy kis színes kendővel, csörgővel, rágókával, mert lehet forgatni, egyik kézből a másikba átrakni, de meg is lehet rágni, így ismerkednek az anyagokkal, formákkal. Az üreges játékok már itt is szerepet kapnak ki-be, rakosgatnak dolgokat. Ez a későbbiekben is hasznos játék. Nagyobb építőköcek darabjait már ők is forgatják, a kicsit nagyobbak már össze is építhetik. Szeretik a toronyépítést, bármivel próbálkoznak, minél nagyobbak, annál komolyabb magasságok sikerülnek. Az építőkocka nagyon jó, mert mindig mást lehet építeni belőle, mindig valami új sikerül. A kicsik, ha már tudnak járni, szeretik a húzogató vagy tologató állatokat, evvel fejlesztik egyensúlyérzéküket. Utánozzák a felnőtteket, és evvel sokat tanulnak. Jó, ha van hozzá egy-egy szerszám, seprű, lapát, kalapács, kis edények, bár ha nincs, valamit kineveznek annak. A kis babáknak, állatoknak pont úgy akarják irányítani az életüket, mint mi az övékét. Szeretik a labdákat, többféle méretben is praktikus, lehet gurítani, dobni, rúgni, mozgásra és mászásra ösztönöz. A zenélő keljfeljancsi is fejleszti őket. A festegetés során megismerik a színeket. Lehetőleg olyan edényben adjunk vizet, amit nem tudnak felborítani. Sógyurmából különböző alakokat tudnak készíteni, ha kapnak sablonokat. Alkotásnál érdemes kis védőpólót rájuk adni.

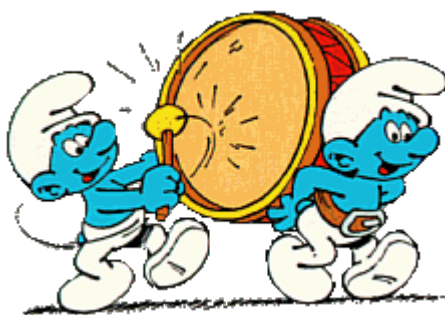
*Áll egy kis pont magába,
Bekerítjük karikába.
Két kis zsinór lóg le róla,
nono ez még nem a gólya.
A tojása kerek, hegyes,
mindjárt itt áll a vén begyes,
furkapálca hosszú lába,
azzal gázol a mocsárba.
Piros csőre hosszú, hegyes.*

A mesekönyvek keménylaposak legyenek és inkább csak egy-egy dolog legyen oldalanként, könnyebben eligazodnak így rajta. Korcsoportonként különítsük el a könyveket. Azért a szobában is lehet mozogni. Mint már írtam, van bébicsúszda, kiskukac-alagút, vagy kis járművek, amikre ráülhetnek. Egy házikóban el lehet bújni, lehet benne játszani vagy éppen csak pihegni. Kis telefonokkal fejlesztik beszédüket, miközben szüleiket utánozva elmesélik, mi történt velük tegnap. Eközben főzik az ebédet, és kistányérból megetetik a babát, vagy elviszik az orvoshoz. Fiú és lány játékok lehetőleg egyenlő arányban legyenek.

Tulajdonképpen az a lényeg a játék választásánál, hogy az ne legyen öncélú, hanem magában hordozza a játék fejlesztésének lehetőségét. Tudjon vele hosszan, tartalmasan, elmélyülten, fejlődését elősegítve játszani.

Összegzés:

A családi napközi berendezésekor ill. a játékok kiválasztásánál figyelembe kell venni a gyerekek igényeit, lehetőségeit, minél nagyobb biztonságra kell törekedni. Lehetőség szerint családias légkört számukra, így

egy derűs, békés, létrehozni könnyebben

elviselik a szabályokat, melyek őket és társaikat védik. Itt osztozkodni kell a játékokon és a szereteten is, és néha bele kell törődni a saját igényeik kielégítésének késlekedésébe. Ha ezt megvalósítjuk, mind a gyerekek, mind a felnőttek boldogan jönnek hozzánk.